

ՏԱՍՆ ԵՒ ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարվանը 6 ռ.
Առանձին համարները 7 կոպեկով.

Թիֆլիսում զրկում են միմյանից խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցեն. Тифлисъ, Редакция «Мшакъ».
կամ Tiflis Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ.

ՆԵՐԿԱՅ 1890 ԹԻԱԿԱՆԻՆ

ՄՇԱԿ

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Կը հրատարակի թիֆլիսում, նոյն գիւղում և նոյն պրոպրիետարի Միք ստանում ենք սեփական շնորհակալութիւններ.
«ՄՇԱԿ» տարեկան գինը 10 ռուբլի է, վեց ամսականը 6 ռուբլի.
Գրվել «ՄՇԱԿ» կարելի է խմբագրատան փողոցների անկիւնում, թաղամասի տանը.
Կապրութեան ուրիշ քաղաքներից «ՄՇԱԿ» գրվելու համար պէտք է գրել հետևեալ հասցեով. ТИФЛИСЪ, Редакция газеты «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից. Tiflis, Rédaction du journal arménien «MSCHAK».

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեր խօսքերը հաստատուած են. — Ներքին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Շիրառուն և զինեալուն. Նամակ Ա. — խաղաղութիւն. Նամակ խմբագրի. Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Գերմանական ընկալաւորութիւն. Արտաքին լուրեր. — ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ. — ՀԵՌԱՎԻՐՆԵՐ. — ՏԵՐԵԿԱՅՈՒՆ. — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ՖԵԼԵՏՕՆ.

ՄԵՐ ԽՈՍՔԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏՎՈՒՄ ԵՆ

«Մշակ» անցեալ համարի արտաքին աւետարան մէջ մենք այն փոքր յայտնիքներ, որ այն դիրքը, որը այժմ բռնել է իշխան Բիւսարի քաղաքականութեան մէջ, այսինքն նրա կրկնող Գերմանիայի ներքին արտաքին թշնամու առջև, — ապացոյց է, որ Բիւսարիան ոյժ սկսում է ընկնել «Հիւսիսային գործակալութիւնից» այսօր ստացված Բիւրլինի հեռագիրը աւելի էլ հաստատում է մեր գուշակութիւնները.

Գերմանիան պաշտօնապէս հրաւիրում է Ֆրանսիային, Անգլիային, Բելգիային և Շվեյցարիային՝ իր հետ միասին կազմել մի կօնֆերանսի և բանտրական հարցի մասին խորհրդակցելու, այդ հարցը քննելու և բանտրական շրջաններում վերջին տարիներս առաջ եկած կարիքներին կա-

րողութեան չափ բաւականացնելու համար....

Ուրեմն գերմանական կառավարութիւնը այժմ իրան այն աստիճան թոյլ ընկած և անօգնական է զգում, որ օգնութեան է դիմում իր թշնամիներին՝ Ֆրանսիային, Շվեյցարիային, Անգլիային....

Նոյն դուռը Բիւսարի, որը ամբողջ ժամանակ ջանում էր անդամալոյժ անել Ֆրանսիային, նոյն դուռը Բիւսարի, որը դեռ նորերումս Գերմանիայի անունից պարլամենտում հրապարակապէս յայտնում էր, թէ Գերմանիան այնքան բազմաթիւ զորքեր ունի, որ կը կարողանայ երկու ձախտանքի վրա, արեւմտեան և արեւելեան սահմանների վրա, միաժամանակ պատերազմել նոյն Բիւսարի, որը դեռ մի քանի ամիս առաջ յանդգնաբար արտասանեց՝ «մենք ոչ ոքից չենք վախենում, բացի Աստուծուց» իր հազակաւոր խօսքերը, նոյն Բիւսարի, որի կիսապաշտօնական օրգանները դեռ նորերումս ակնարկում էին, որ եթէ Նիւրպան ուղեւոր, կարող էր փոքրիկ Շվեյցարիան աշխարհիս երեսից իսպառ ջնջել, վերջապէս նոյն Բիւսարի, որը չը բաւականանալով Գերմանիայի մերժումով Պարիզի ցուցահանդէսում մասնակցելու, այնքան եւրեւ էր առեւ. որ ուղղակի արգելում էր Պրուսիայի օֆիցիւրներին և պաշտօնականներին այցելել Պարիզը ցուցահանդէսի ժամանակ, — այժմ նոյն Գերմանիան և նոյն

Բիւսարի այն աստիճան վախեցել, խեղճացել, ինքնասիրութեան վերջին նշոյն անգամ կորցրել են, որ իրանց ներքին ահաւել թշնամու, սօցիալիզմի երկիւղից՝ ողորմելի կերպով օգնութեան են դիմում այն Ֆրանսիային և Շվեյցարիային, որոնց տարիներ ընթացքում ինչ առեւ վերաւորանքներ չէին հասցնում և ամեն ջանք էին գործ դնում ստորացնելու, ոտնակոխ անելու նրանց պատիւը....

Եթէ սա բարոյական և քաղաքական անկման սկիզբը, չէ, — ապա ի՞նչ է....

Երբ որ անցեալ տարի Ֆրանսիան հրապարակապէս հրաւիրում էր բոլոր պետութիւններին, ի միջի այլոց և Գերմանիային, մասնակցել ցուցահանդէսին, արդիւնաբերական և զնգարուեստական խաղաղ մրցման այդ նշանաւոր տօնակալութեան, — նա չէր ստորանում ոչ ոքի առջև, ոչ ոքին օգնութեան չէր կանչում. Ընդհակառակն, նա այն աստիճան համարձակ և նոյն իսկ յանդուգն գտնվեց, որ ամենքին հրաւիրում էր զաւ մրցել այն խաղաղ մրցման, որ ինքն բացել էր ի յիշատակ մեծ յեղափոխութեան հարեւրամեայ տարեդարձի. Այն ժամանակ Գերմանիան ոչ թէ միայն գոռոզաբար մերժեց մասնակցելու ցուցահանդէսին, այլ և արգելեց իր հպատակ պաշտօնեաներին այցելել Պարիզը.... Այդ բաւական չէ, նոյն միջոցին գերմանական կիսապաշտօնական մամուլը համարձակվեց այն միտքը յայտնելու, որ Գերմանիան չափից դուրս ողորմած և մեծահոգի է, եթէ ոչ կարող էր բաւականապէս արգելք դնել ցուցահանդէսի զոյուլթեանը, միջոցով իր զորքերը Ֆրանսիայի սահմանների վրա....

Իսկ այժմ նոյն գերմանական կառավարութիւնը, որը երկար ժամանակ երեւակայական թշնամիների ետեւից ընկնելուց յետոյ, այժմ երբ յանկարծ բացեց իր աչքերը ու տեսաւ մի իրական, և ոչ թէ երեւակայական, այն էլ ներքին ահաւել թշնամուն, սօցիալիզմի ապականութեան և կուսակցութիւնը, — նոյն գերմանական կառավարութիւնը, ասում ենք, այն աստիճան կորցրել է իրան, այն աստիճան ստորացել և ինքնասիրութեան զգացմունքի վերջին նշոյն անգամ կորցրել է, որ մահաւոր տաղանայի մէջ գտնված մարդու պէս՝ պատրաստ է անխտիր դիմել և թշնամու օգնութեան, իր

ներքին ճգնաժամից ազատվելու համար, մի ճգնաժամից, որը նոյն իսկ անյաղթելի սուխների և ումերի վրա յենվող միապետութեան զոյուլթեան է սպառնում, գերմանական կառավարութիւնը, ոյժը կորցրած ստրկական բնաւորութիւններին յատուկ ուժով դիմում է այժմ իր արհամարհված Անգլիայի ու Բելգիայի, իր ոտնակոխ արած Ֆրանսիայի ու Շվեյցարիայի օգնութեանը. Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՇԻՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳԻՆԵՏՈՒՆ

Մինչև այժմ նկարագրեցինք այդ երկու խաղաղ շիրառ ստանալը, շիրառի եփը զաւր և գինու յետ ածելը. Այժմ պիտի խօսենք այն շիրառութիւնների և ամանների մասին, որոնց մէջ գինու եփը պիտի կատարվի և պատրաստած գինին պահվի:

Գուցէ չափերը շիրառուն և գինեւորուն ասած շիրառութիւնները խառնում են միմեանց հետ: Գուցէ նրանք խառնում են այդ երկու պարզօրոշ աները նոյն իսկ այն պատճառով, որ իրանք երկուսի փոխարէն միայն մէկն ունեն, որը և երկու վերայից շիրառութիւնների գինն է կատարում Օրինակ, երևանում զերդամբը՝ կոչվում է այն շիրառութիւնը, որտեղ տեղաւորված են կարանները, որտեղ շիրառի եփն է զաւր, շիրառ գինու է փոխվում և որտեղ ստացած գինին պահում պահպանում են մինչև արտահանելը, ծախելը, կամ գործ ածելը: Ի հարկէ, փոքր քանակութեան պատճառով ուրիշ կերպ էլ չեն կարող վարվել, չեն կարող մեծամեծ ծախսեր անել պահանջած յարմարութիւններն ունենալու:

Շիրառուն և գինեւորուն միանգամայն այլ նշանակութիւններ ծառայող շիրառութիւններ են, հետեւապէս և զանազան պայմաններով ժամանակ պիտի շինած լինեն: Այդ երկու շիրառութիւնները միմեանցից որոշելու համար պէտք է ի նկատի ունենալ, որ ամենից առաջ հարկաւոր է շիրառ գինի դարձնել և ապա ստացած պատրաստած գինին պահել, պահպանել:

Շիրառից գինի ստանալու համար կատարվելի զործողութիւնները շիրառանը պիտի լինեն, իսկ գինեւորանը պիտի պահել արդէն ստացած, պատրաստած գինին:

ՖԵԼԵՏՕՆ

ԴԵՍԻՑ ԴԵՆԻՑ

Այս անգամ չեմ գրում մի ինքնուրոյն ֆելետոն, այլ դէսից դէնից հաւաքած լինելով մտքեր, որախօսութիւններ, անկեղծօտներ, այդ բոլոր, միմեանց մէջ անկապ կտորներից մի ֆելետոն եմ կազմել:

Օրիորդ Ա. մի առաւօտ մտնում է անսպասելի կերպով իր ընկերուհու, օրիորդ Բ.ի մօտ, ուղիղ այն ժամանակ, երբ այս վերջինը նոր է լուսացվել և իր մազերն է սանդղատում:
— Այդ քիչ եմ տեսնում, քո մազերը արդէն բաւական սպիտակել են....

— Երեւակայի, երկի ես մի շատ մեծ դժբաղդութիւն եմ ունեցել և ահա մազերս մի գիշերվայ մէջ սպիտակեցան:

Մի քանի օրից յետոյ օրիորդ Ա. կրկին մտնում է իր ընկերուհու մօտ: Այս անգամ օրիորդ Բ.ի մազերը կատարելապէս սև են երևում:

— Դու կարծեմ կրկին ջահիլացար, մազերդ դարձեալ սևացան.... ասում է հեղինակային կերպով խորամանկ ընկերուհին:

— Երեւակայի բեղ, ինչ հրաշք է պատահել.... Երեկ Աստուած մի մեծ բաղդի արժանացրեց ինձ, — և ահա կրկին, մի գիշերվայ մէջ, մազերս կատարելապէս սևացան....

— Թշուառական, չէս ամալում, զոռում է կիր իր մարդու վրա, ես իմ աչքերովս այս բոլոր պէս տեսայ, ինչպէս դու աղախնու եիր համբուրում.... Գուցէ այնքան յանդուգն կը լինես, որ կուրանաս իրողութիւնը....

— Ես ամենին չեմ ուրանում, սիրելիս, որ աղախնու համբուրել եմ, խոստովանում է մարդը, բայց ես այդ արել եմ գործնական նպատակով, նոյն իսկ զո տան անտեսութեան օգտին....

— Ինչպէս....

— Այո, քանի մի օր է արդէն ես նկատել էի որ մեր գինու պահեստից չիշիք են պակասում, — և ուղեցի վերատուգել արդեօր գինու հոտ չէ գալիս մեր աղախնու բերանից....

Երիտասարդութեան ժամանակ մարդը յիմարութիւններ է գործում, որոնք միշտուս են միմյանից իր անձին, — իսկ հասակ առնելով և կեանքի մէջ մտնելով՝ նա սկսում է յիմարութիւններ գործել, որոնք միշտ են հասցնում և ուրիշներին:

Մի երիտասարդ բժիշկ, որը դեռ պրակտիկա չուներ, դիմում է երեկոյթի ժամանակ մի օրիոր-

դին, որի հետ նոր է ծանօթացել.

— Յարգելի՛ օրիորդ, դուք շատ գրգռված և յուզված էք երևում, թող տունեք որ ձեր զարկերակը հետադառնու.

— Եթէ ուրախութեամբ, պարոն բժիշկ, բայց այն պայմանով, որ ամենքի առջև և լեզուս էլ հանեմ....

Մի օրսօղ հրաւիրում է իր բարեկամ բժիշկին հետ օրսի գնալու:

— Բայց, բարեկամ, ես քանի տարի է արդէն օրսի չեմ գնացել, ասում է բժիշկը, մտապել էլ եմ հրաշան զոցել, և երբ ոչ մի հատ նապաստակ չեմ սպանի....

— Ե՛հ, եղբայր, դատարկ բաներ ես ասում....

Երեւակայի բեղ միայն որ նապաստակները քո պացիէնտներն են, — և ես հաւատացած եմ որ մի հատ էլ կենդանի չեմ թողնի....

Ժամանակակիցներից չը գնահատված հանճարեղ մարդու մենախօսութիւնը.

«Այո, հիմա ես համոզվում եմ, որ ժամանակակիցները ինձ չը հասկացան, չըմբռնեցին իմ դադախարները, չը գնահատեցին ինձ.... Միայն մի բան չը դիտեմ՝ արդեւ իմ ժամանակը դեռ ես պէտք է գալ, թէ՛ նա արդէն անցել է....»

Մի տիկին ծանօթանում է իր կացած տան մի նոր կենդանի հետ:

— Գուցէ դեռ նոր էք վարձել ձեր բնակարանը, ուրեմն դեռ չէք լսել ինչպէս իմ աղջկան պիտի փոխվաւ է ածուս....

— Ինչպէս չէ տիկին, պատասխանում է երիտասարդը, և մեր մէջն ասած, ուղիղ օրիորդի պիտի փոխվաւ ևս պատճառը, որ տան տէրը ինձ բաւական մեծ վեճում արեց բնակարանիս վարձի վրա....

Մտաւոր պարոնի գիմնով. Վերահայտնեք որ էդուց առաւօտ ձեզ շատ վաղ դարձեցնեմ....

— Ոչ.

— Ափսոս....

— Ինչի համար ափսոս.

— Որովհետեւ ատամներս ստատիկ ցածում են և ես առանց այն էլ մինչև լոյսը արթնում պէտք է մնամ....

Մի բարձր պաշտօնեայ շրջապայելով քաւառները, անցնում է մի գիւղով: Գիւղի սահմանում նորին գերազանցութեանը դիմաւորում են գիւղի պատգամաւորները և մատուցանում են նրան իրանց երկրում արդիւնաբերած գինին:

Պաշտօնեան մի բաժակ գինի փորձելուց յետոյ, ասում է.

— Շնորհաւորում եմ ձեզ, պարոններ, հրաշալի

4-20